

JORDI PLAY

Amb parsimònia característica, les cigonyes donen la benvinguda als visitants de dalt del campanar estant. No migren: ja fa temps que van descobrir que aquí s'hi està bé i Seròs rep la bona astrugància del seu vol durant tot l'any. L'única commoció que tenen les belles aus blanc-i-negres ja ha passat: cada 10 de setembre, en plena festa major, els dimonis s'emparen del campanar (qui ho havia de dir), l'omplen de guspies i de trons per al correfoc i en foragiten estadants emplomallats. Al cap d'un parell de dies, però, passades festa i diada, la vila recobra la rutina i les cigonyes tornen a casa.

Als carrers de Seròs encara hi ha garlandes penjades. I banderes. Si alguna cosa ha trasbalsat aquesta població orgullosa de l'escut que llueix (amb l'àngel custodi, els pans dels Montcada, les quatre barres, la corona murada i l'aval d'Armand de Fluvià) és el ball de festa major. Un cop passat això, la resta es rep amb natural circumspecció (no pas britànica, però: el matís pren en aquests verals la modulació ocre de la terra de secà): que diu que farem una consulta aquí al poble? Ah, molt bé, no?

“És que simplement creiem que la gent té dret a exposar la seua opinió sobre les coses”, ens relata, didàctic, Francesc Agustí, un antic treballador

“La gent ha de poder expressar què pensa”

És una vila menuda com tantes n'hi ha; una vila de secà que malda per fer-se sentir. Per història i per natura es fa un lloc al mapa. Ara també és coneguda per haver estat la primera població a donar suport a Arenys de Munt. Seròs, al Segrià, s'ho pren amb calma.

de banca ara jubilat. “A partir d'aquí, la gent que hi digui la seua, que la meua ja sé quina és.” Ell insisteix en la importància d'escollar aquesta veu que en són moltes i que no sempre troba canal d'expressió: “Els pobles petits també hi som, eh? També som importants. El món no s'acaba a Barcelona o a Lleida, hi ha vida a tot arreu. I la gent ha de poder manifestar què pensa.” Ens explica que ha seguit la jornada del 13 de setembre amb “il·lusió” i suposa que “si després de la consulta

d'Arenys de Munt ningú no s'ha fet mal, els altres ara diran: ‘Va, tirem endavant’”.

Seròs és a pocs quilòmetres de la divisió autonòmica amb les terres de la Franja de Ponent, i la qüestió de seguida surt a la conversa: “Nosaltres hi tenim moltes complicitats a l'altre cantó. Moltes, eh? Hi ha molta relació, molt lligam. Som els mateixos.” Però no podran votar. “No”, respon ràpidament Francesc Agustí, “però per més traves que els posin, que els en posen, parlen

català i se senten com nosaltres. Potser no volen ser independents, però sí que veuen que nosaltres podríem tirar cap allà. Ho veuen i ho diuen. Només cal anar a Fraga: tot això de la consulta ho miren molt atentament, que allà tothom veu TV3 i aquests dies de festa major n'hem parlat amb gent de Fraga. És clar que hi haurà de tot, però jo crec que ho veuen amb simpatia. Potser amb una mica de preocupació, però amb simpatia”.

De fet, poc després trobarem un fragatí, Joaquim Martín, que ja fa anys que viu a aquesta banda de la ratlla administrativa (“et podria anomenar vint o trenta o quaranta joves de Seròs que són casats a Fraga”, havia explicat Francesc Agustí, “o de Fraga casats a Seròs. Estem molt barrejats”). D'entrada, Joaquim Martín arronsa les espatlles sense deixar anar l'escombra amb què agença el petit bar per a la nova jornada. Diu que no sap què respondre, sobre això de la consulta, i que no té “ni idea” si anirà a votar o no. De tota manera, hi afegeix després amb un somriure, potser “estaria bé per al poble”. Al capdavall, “vulgues o no, el que pugues portar cap a casa és bo. Aquestes coses sempre donen vida”.

També Maria Teresa, que prefereix no veure impresos els seus cognoms però rep les preguntes amb simpatia, expressa els seus dubtes en veu alta:

la possibilitat que es faci la consulta li sembla “perfecta”: “Ho trobo molt bé, sí, superbé.” I el dilema, aleshores? S'explica: “No tinc clar el meu vot. Ara bé, el no, no el contestaré. No contestaré que no vull la independència, això sí que ho tinc clar, però encara no tinc decidit què votaré.”

“És interessant”. Hi parlem gairebé a l'hora de dinar, però com que encara dura el ramadà (“queden tres o quatre dies, no passa res: hi estic molt acostumat i ja no tinc gana”) Nour Eddin Bouhbouh no té pressa. Fa més de quinze anys que és al país i el seu català és realment bonic de sentir.

Actualment, cosa d'un 10% dels encara no 2.000 habitants de Seròs són originaris de fora de l'estat espanyol. En època de collita, quan arriben treballadors del Magrib i de l'Europa de l'est per fer-se càrrec de les nectarines i els préssecs i els albercocs i les distintives peres llimoneres (la fruita ja no dona la prosperitat d'anys enrere, però continua essent un dels eixos econòmics de la zona), la xifra arriba fins al 40%. Però és una dada que amaga dues realitats diferents: la de la família establerta al poble, amb els fills a l'escola i etcètera (“del Marroc, 42 famílies més els solters”, especifica de seguida Nour Eddin Bouhbouh), i la del temporer que no hi arrela. A efectes d'aquest

reportatge, les persones empadronades i, per tant, amb dret de vot, i les que no. Bouhbouh, que és a punt d'obrir un petit negoci al poble per mirar de plantar cara a la crisi, troba que la consulta autodeterminista també pot interessar el col·lectiu magribí: “No tothom, però em sembla que una bona part ho veuria amb simpatia.” Ell, en tot cas, té clar que sí que hi votarà. I s'explica: “Encara que trobo que els països bascos són al primer pla en aquest tema, em sembla que la independència un dia o altre arribarà. I que és interessant.”

Albert Sisó no és de Seròs, ens aclareix de seguida, per bé que hi treballa. L'hem assaltat amb la pregunta intempestiva mentre dina en una fonda i, malgrat això, respon amb tota cordialitat i concisió: “No sé quina informació s'obindrà a partir d'aquesta consulta o per a què servirà. De moment diuen que té un valor simbòlic. L'hi donem i endavant.” Troba correcte que Seròs dugui a terme una experiència com la d'Arenys de Munt, tot i que també considera que “perquè estigués bé s'hauria de fer a molts llocs”. I deixa anar, abans del cafè, una reflexió final: “De tota manera potser de vegades ens pensem que som més forts que no som realment.”

Anys enrere, al matí, quan el sol començava a deslliurar els camps de la gelor de la matinada, moltes de les

A dalt, un carrer de Seròs, encara amb garlandes de la recent festa major. A sota, Nour Eddin Bouhbouh a la plaça de les escoles i una imatge de les cigonyes del campanar.

dones de Seròs se n'anaven a *destapar*: gràcies a un artesanal sistema de protecció dels cavallons, que de nit es cobrien amb els *taps* fets de canya i espart (i protegien així les plantes dels rigors nocturns), les tomates de Seròs van fer fortuna: perquè eren les primeres de la temporada i perquè tenien un gust intens característic.

L'arribada de la fruita i les noves tècniques de cultiu van deixar els *taps* de banda. Però potser podríem dir que Seròs continua anant avui, metafòrica-

ment, a *destapar*. Si més no, és l'expressió que de seguida ens evoquen les dues dones, Noemí Serra i Teresa, que s'aturen un moment a comentar això de la consulta abans d'entrar al magatzem de fruita on treballen: si l'una, Teresa, respon que "es pot fer lliurement, no? No hi veig problema. Si es vol provar, es fa, i així la gent ja sap per on s'encara", l'altra, que corrobora les paraules de l'amiga, encara hi afegeix: "A mi em pareix correcte, evidentment. I aniré a votar." I ho rebla, finalment: "I hi votaré a favor, és clar."

Les coses han canviat molt, a Seròs i la contornada, les darreres dècades. Francesc Agustí, a qui l'edat ha permès de veure en directe bona part d'aquesta evolució, és optimista: "I més que n'hi haurà, de canvis. Més que n'hi haurà. Perquè anem pel bon camí."

Núria Cadenes

Abans d'entrar al despatx de l'alcaldia, hi ha, per acollir el visitant i fer-li el temps més passador, un parell de sofàs amb la premsa del dia. Ni que fos fet a posta, un titular a tota plana hi anuncia que les Borges Blanques (Garrigues) ha decidit de dur a terme una consulta com la d'Arenys de Munt. A Seròs també ho veuen clar:

—Ja hem encarrilat els projectes de serveis (hem inaugurat un pavelló esportiu, ara som a punt de fer una residència d'avis...); és un bon moment per a posar-nos en això. Cal agafar consciència d'una vegada per totes. Ara, farem allò que toca fer: pedagogia. I explicarem per què aquest alcalde ara ve amb això de la independència.

—**Va, per què?**

—Doncs perquè jo veig molt clar el meu sentiment de pertinença, el meu ideari. Estimo aquesta terra. I perquè la gent també se sent d'aquí. I hem d'incorporar la pedagogia sobre la importància d'aquest sentiment. Com que som en un poble petit, podem anar casa per casa raonant-ho. I pensem fer-ho. Ara que hem acabat les festes organitzarem el nostre equip i farem aquesta pedagogia: el dia que ens plantejarem la consulta, ha de passar com a Arenys: hem de guanyar.

—**De seguida vàreu donar suport a l'Ajuntament d'Arenys de Munt.**

—Sí: quan hi posa la pota l'advocacia de l'estat és quan diem: "Som-hi."

—**Per què?**

—Per un esperit de rebel·lia. Per allò de dir: "Ah, sí? Doncs ara més." És el punt d'inflexió. No hem d'acceptar que ens vinguin a prohibir una cosa tan simple i democràtica com aquesta. És que no se n'han adonat, que Europa funciona d'una altra manera? Ho exposarem al ple de l'ajuntament, a veure què hi diu. Encara que no tingui cap vinculació o que puguem entrar en una il·legalitat. [Fa una pausa.] Bé, en aquest cas, què? Quedaria reflectit a l'acta. Que algú diria: "És il·legal"? Doncs molt bé. Què hi vols fer? [Estén les mans endavant, ajuntant els canells.] Agafa'm, si vols. Quin problema hi ha? El que em satisfà és que, a 58 anys, això em fa retrobar amb els temps de joventut, amb certa rebel·lia que potser s'ha anat perdent. I dius: "Provem-ho." És un risc? Jo no hi veig cap risc.

"No hi veig problema. Si es vol provar, es fa, i així la gent ja sap on s'encara"